

การวิเคราะห์คุณค่ารายการ “ครอบครัวเดียวกัน” ในการส่งเสริมสถาบันครอบครัว

นางสาวอุษารัตน์ อินทร์พงษ์พันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE VALUE ANALYSIS OF TV PROGRAM "MY FAMILY" IN PROMOTING FAMILY
INSTITUTION

MISS USARAT INPONGPAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

551231

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์คุณค่ารายการ "ครอบครัวเดียวกัน" ใน
การส่งเสริมสถาบันครอบครัว

โดย

นางสาวอุษารัตน์ อินทร์พงษ์พันธุ์

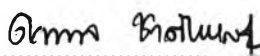
สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว

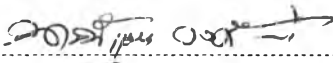
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

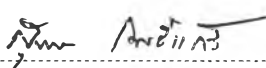
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

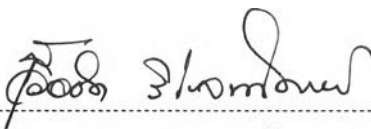
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณานันท์ฐ์ธัญ วังศ์บ้านดู)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยจิต วิโรจน์ไตรรัตน์)

อุษารัตน์ อินทร์พงษ์พันธุ์ : การวิเคราะห์คุณค่ารายการ “ครอบครัวเดียวกัน” ในการส่งเสริมสถาบันครอบครัว. (THE VALUE ANALYSIS OF TV PROGRAM “MY FAMILY” IN PROMOTING FAMILY INSTITUTION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.สุภาพร โพธิ์แก้ว, 152 หน้า.

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของรายการครอบครัวเดียวกัน และ 2) เพื่อวิเคราะห์คุณค่ารายการครอบครัวเดียวกันต่อการส่งเสริมสถาบันครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้คือการวิเคราะห์ดวบทรายการ “ครอบครัวเดียวกัน” ประจำปี พ.ศ.2553 จำนวน 48 ตอน และใช้แนวคิดสถาบันครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นแนวทางในการประเมินคุณค่า

ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาหลักของรายการคือเรื่องราวของครอบครัวที่มีอยู่อย่างหลากหลายในสังคมไทย โดยเน้นให้เห็นพลังของสัมพันธภาพในครอบครัว ได้แก่ ความรัก ความเข้าใจ ความห่วงใย ความอบอุ่น และการสื่อสารที่ดีส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวสามารถผ่านพ้นปัญหาต่างๆ ตลอดจนนำมาซึ่งความสุขและความมั่นคงในครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวม คุณค่ารายการ “ครอบครัวเดียวกัน” เกิดจากคุณลักษณะเนื้อหาและพลังแห่งสาร 3 ประการ คือ 1) สารที่นำไปสู่การตระหนักรู้ในบทบาทและให้ความสำคัญครอบครัว 2) สารที่นำไปสู่การสร้างนิยามความหมายของครอบครัวไทย 3) สารที่แสดงสัมพันธภาพในครอบครัวที่เป็นพลังส่งเสริมสถาบันครอบครัว องค์ประกอบสำคัญที่สร้างพลังของสารและคุณค่าของเนื้อหาของรายการก็คือ เรื่องราวของครอบครัวและแขกรับเชิญที่สามารถถ่ายทอดทั้งภาพชีวิตในครอบครัวและแนวคิดได้อย่างน่าสนใจ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อ.....
 สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2555.....

5284903128 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORDS : THE VALUE / TV PROGRAM / FAMILY

USARAT INPONGPAN : THE VALUE ANALYSIS OF TV PROGRAM "MY FAMILY" IN
PROMOTING FAMILY INSTITUTION. ADVISOR : SUPAPORN POHKAEW 152 pp.

This study aims to analyze 1) the content of television program "My Family" 2) the program's value in promoting family institution. This qualitative research employs Textual Analysis to analyze content of 48 episodes of "My Family" airing via ThaiPBS television channel during the year 2010. This assessment of program's value bases on the concept of family institution and family relation.

The result of this research shows that the program conveys the diverse stories of families in Thai society as the main content with emphasizing on the power of beautiful relation in those families i.e. love, understanding, caring, warm feeling, and good communication. This beautiful relation in the family can empower family members not only solving their problems but also bringing happiness and security to those families, communities and, ultimately, societies. The research also finds that the program's value in promoting family institution is associate with the 3 kinds of powerful message that result in 1) the awareness of families' roles and their importance, 2) broad family's definition 3) showing the power of family relation in promoting family institution. Finally, the stories of invited families as well as program's guest speakers, who can convey both sensational message of life and the great concept learned from them, are the key element of powerful message and its value.

Department : ...Mass Communication... Student's Signature

Field of Study : ...Mass Communication... Advisor's Signature

Academic Year : 2012.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบจาก อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัญฐิณีญ วงศ์บ้านดู่ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รายการครอบครัวเดียวกัน สถานีโทรทัศน์ทีวีไทยที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลรายการครอบครัวเดียวกัน ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวจากสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว และมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว ให้เกียรติในการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านและกำลังใจจากคุณพ่อคุณแม่ที่คอยดูแลเอาใจใส่ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นห่วงเป็นใย คอยเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอมาแม้ว่าจะพบเจออุปสรรคต่าง ๆ หลายนับครั้งไม่ถ้วน ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านด้วยใจจริง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 ปัญหาที่วิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตงานวิจัย.....	8
1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวและครอบครัวศึกษา.....	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	16
2.3 ทฤษฎีการอบรมบ่มเพาะ.....	21
2.4 แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหา.....	23
2.5 กลวิธีหยิบข้อเท็จจริง (Fact) มานำเสนอเชิงละคร (Drama)	28
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30

บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
3.1	แหล่งข้อมูล.....	33
3.1.1	ข้อมูลประเภทวีดิทัศน์.....	33
3.1.2	ข้อมูลประเภทเอกสารและเว็บไซต์.....	33
3.2	ประชากรในการวิจัย	34
3.3	เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล.....	34
3.4	ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	34
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3.6	การนำเสนอข้อมูล.....	35
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	37
4.1	รูปแบบและลักษณะของการดำเนินรายการครอบครัวเดียวกัน.....	37
4.2	การวิเคราะห์เนื้อหารายการครอบครัวเดียวกัน.....	42
4.3	คุณค่ารายการครอบครัวเดียวกันในการส่งเสริมสถาบันครอบครัว.....	112
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	136
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	136
5.2	อภิปรายผล.....	137
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	143
	รายการอ้างอิง.....	148
	ภาคผนวก.....	148
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	152

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

4.1 วิเคราะห์เนื้อหาและคุณค่าของรายการ “ครอบครัวเดียวกัน”	116
---	-----

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 โลโก้รายการ “ครอบครัวเดียวกัน”	5
4.1 เปิดรายการ “ครอบครัวเดียวกัน”	37
4.2 สัมภาษณ์รายการ “ครอบครัวเดียวกัน” ในสถานที่.....	38
4.3 สัมภาษณ์รายการ “ครอบครัวเดียวกัน” นอกสถานที่.....	38
4.4 ถามตอบ “ครอบครัวเดียวกัน”	39
4.5 แนะนำครอบครัวรับเชิญ.....	40
4.6 ข้อความแนวคิด.....	42
4.7 ครอบครัวน้อยรักษา	45
4.8 ครอบครัวโรจนพานิช.....	47
4.9 ครอบครัวโรจนพานิช 1.....	48
4.10 ครอบครัวโรจนพานิช 2	48
4.11 ครอบครัวไทวาระ.....	49
4.12 ครอบครัวดุลยปภัศศร.....	50
4.13 สัมภาษณ์ครอบครัวดุลยปภัศศร.....	51
4.14 ครอบครัวสุขสว่าง.....	53
4.15 ครอบครัวเขมะโรจนวงศ์.....	54
4.16 ครอบครัวไทบุตร	55
4.17 ครอบครัวกลิ่นจันทร์.....	56
4.18 ครอบครัวพานนา.....	57
4.19 ครอบครัวหิรัญบรรพทรัพย์.....	59
4.20 สัมภาษณ์ครอบครัวหิรัญบรรพทรัพย์.....	59
4.21 ครอบครัวสะอาดดี.....	60
4.22 สัมภาษณ์ครอบครัวสะอาดดี 1	61

ภาพที่	หน้า
4.23 สัมภาษณ์ครอบครัวสะอาดดี 2	61
4.24 ครอบครัววงษ์ทอง.....	62
4.25 สัมภาษณ์ครอบครัววงษ์ทอง.....	63
4.26 ครอบครัวเทียมพิทักษ์.....	64
4.27 การแสดงดนตรีไทยครอบครัวดุลยประณีต	66
4.28 ครอบครัวดุริยประณีต.....	66
4.29 สัมภาษณ์กิจกรรมอริยะสร้างได้.....	67
4.30 กิจกรรมอริยะสร้างได้.....	68
4.31 สัมภาษณ์ปัญหาวัยรุ่นุ่นไหนใคร 1	69
4.32 สัมภาษณ์ปัญหาวัยรุ่นุ่นไหนใคร 2	70
4.33 สัมภาษณ์ปัญหาวัยรุ่นุ่นไหนใคร 3.....	70
4.34 ครอบครัวจันทร์เศรษฐี	71
4.35 ครอบครัววีระวุฒิมังศรี.....	72
4.36 ครอบครัวมหากายี.....	73
4.37 ครอบครัวศศิโสภณ.....	74
4.38 ครอบครัวลิมปนดุขภู.....	75
4.39 ครอบครัวซื่อสัตย์สกุลชัย.....	76
4.40 ครอบครัวอัตตนนท์.....	77
4.41 ครอบครัวจันทุม.....	79
4.42 ครอบครัววรรณศักดิ์.....	80
4.43 ครอบครัวเอปีฮาระ	82
4.44 ครอบครัวคุ้มวีร์.....	83
4.45 ครอบครัวชุมพร	84
4.46 ครอบครัวอิทธิพานานันท์.....	85

ภาพที่	หน้า
4.47 ครอบครัวทักษิณ.....	86
4.48 ครอบครัวพงษ์ธานี	87
4.49 ครอบครัวเพชรเยี่ยม	88
4.50 ครอบครัวกำธรเจริญ.....	89
4.51 ครอบครัวบุญผ่องวิวัฒน์.....	90
4.52 ครอบครัวขจรพงษ์ศรี.....	91
4.53 ครอบครัวอาสาสมัครพกิจ.....	92
4.54 ครอบครัวคนเจน.....	93
4.55 ครอบครัวกว้างแก้ว.....	94
4.56 ครอบครัวคุณแม่วัยใส.....	95
4.57 ครอบครัวโอบตะ.....	96
4.58 ครอบครัววัชรธรรม.....	97
4.59 ครอบครัวแช่เต็น.....	98
4.60 ครอบครัวพัฒนาพิพิธไพศาล.....	99
4.61 ครอบครัวรักษามผล.....	100
4.62 ครอบครัววิมุกติพันธ์.....	102
4.63 ครอบครัวมานวงศ์.....	103
4.64 ครอบครัวถาวรรัตน์	104
4.65 ครอบครัวเจริญชัยชนะ.....	105
4.66 ครอบครัวแอทกินสัน.....	107
4.67 ครอบครัวแซ่ว่อง.....	108
4.68 ครอบครัววิมุกติพันธ์	109
4.69 ครอบครัวกันแก้ว.....	109
4.70 ครอบครัวกาญจนะ.....	110

4.71	ครอบครัวแช่เต็น.....	110
------	----------------------	-----

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1.1 การจัดแบ่งประเภทของ Garry Whannel.....	7
--	---